

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา

กรุงเทพมหานคร มีลักษณะของความเป็นเอกนคร (PRIMATE CITY) อย่างครบถ้วน เพราะเป็นศูนย์รวมของความเจริญทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการบริหาร จึงเป็นจุดหมายปลายทางของการอพยพเข้ามีอัตราเพิ่มของประชากรสูง ทำให้ขนาดของเมืองขยายตัวอย่างรวดเร็วมาก แต่ความหนาแน่นของประชากร สภาพแวดล้อม และความกดดันในเรื่องราคาที่ดิน รวมทั้งปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมต่าง ๆ เป็นปัจจัยผลักดันให้มีการเคลื่อนย้ายไปสู่เขตที่เบาบางกว่า นอกจากนี้การสร้างเส้นทางคมนาคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งถนนสายเพชรเกษม ซึ่งเป็นเส้นทางผ่านจากกรุงเทพมหานครไปยังจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันตกและภาคใต้ ตลอดจนการเพิ่มจำนวนของยานพาหนะต่าง ๆ ทำให้มีความสะดวกในการติดต่อระหว่างเขตภายในและชุมชนโดยรอบ ดังนั้นแนวโน้มของการใช้ที่ดินจึงมีการเปลี่ยนแปลงและขยายออกไปสู่ชานเมืองมากยิ่งขึ้น ตลอดจนรัฐบาลได้มีการจัดหาบริการสาธารณะขั้นพื้นฐาน เช่น บริการรถโดยสาร ไฟฟ้า ประปา ฯลฯ เป็นเหตุจูงใจให้คนสนใจที่จะตั้งถิ่นฐานในเขตชานเมือง รวมทั้งภาคเอกชนก็มีบทบาทเสริมด้วยโดยการจัดสรรบ้านและที่ดินให้กับประชาชนในระดับเศรษฐกิจที่ต่างกัน ด้วยเหตุนี้ความหนาแน่นของการตั้งถิ่นฐาน จึงค่อยมีเพิ่มขึ้นในหลาย ๆ แห่งของเขตชานเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามสองฝั่งถนนสายชานเมืองรอบนอก

ไม่เพียงแต่การตั้งถิ่นฐานที่อยู่อาศัยเท่านั้น กิจกรรมทางเศรษฐกิจบางชนิดจะกระจายออกสู่เขตชานเมืองด้วย เพราะเป็นการติดตามแหล่งตลาด กิจกรรมเหล่านี้ได้แก่ ร้านค้า อาคารพาณิชย์ ศูนย์การค้า สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ นอกจากนี้เหตุผลทางด้านนโยบายเกี่ยวกับการจำกัดการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมในเขตเมืองและความต้องการพื้นที่กว้างสำหรับที่ตั้งของโรงงาน จึงเป็นความเหมาะสมของเขตชานเมือง เป็นผลให้เกิด

ชุมชนอุตสาหกรรม และเป็นตัวกำหนดให้เกิดการสร้างงานในเขตชานเมืองด้วย เพราะตำแหน่งของชานเมืองเป็นตำแหน่งที่ติดต่อกับเขตชนบท ทำให้ได้รับแรงงานจำนวนมากและมีราคาถูกที่จะเข้าสู่เขตชานเมืองได้ง่าย

การขยายตัวของกรุงเทพมหานครภายในระยะเวลา 20 ปีที่ผ่านมา มีผลกระทบต่อการตั้งถิ่นฐานและการใช้ที่ดิน ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศน์ทางแถบบริเวณชานเมืองจนเป็นที่สังเกตได้ชัด (จักรชัย พงศ์ประยูร 2525: 206) ผู้ที่ย้ายถิ่นเข้ามาจึงมีโอกาอาศัยอยู่ในเขตรอบนอกมากกว่าเขตชั้นใน จากการพัฒนาเมืองของกรุงเทพมหานครทำให้ประชากรในเขตชั้นในลดลง ซึ่งให้แก่นโยบายคูเมืองชั้นในและการพัฒนาชุมชนแออัด ดังนั้นโอกาสในการอพยพเข้ากรุงเทพมหานครจึงอยู่ในเขตชานเมืองมากกว่า อันมีส่วนทำให้ชานเมืองกรุงเทพมหานครมีการขยายตัวและเพิ่มประชากรในเวลาเดียวกัน เพราะมีที่ว่างพอที่จะคัดแปลงให้เป็นที่อยู่อาศัยได้ ดังนั้นการขยายตัวของกรุงเทพมหานครจึงส่งผลให้เขตรอบนอกเจริญขึ้น เกิดจากผลกระทบของกระบวนการกลายเป็นชานเมือง (จักรชัย พงศ์ประยูร 2525: 207)

จากรายงานการวิจัยเรื่องการประสานนโยบาย แผนงาน และการบริหารงานในการพัฒนากรุงเทพมหานครและปริมณฑลในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 5 (2524 : IV-1) ได้กล่าวถึงการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของกรุงเทพมหานครว่าเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีการพัฒนาด้านการก่อสร้างอย่างกว้างขวาง โดยมีพื้นที่พัฒนาแบบเมือง (URBANIZED AREA) ขยายออกไปต่อเนื่องกับจังหวัดข้างเคียง คือ สมุทรปราการ นนทบุรี และปทุมธานี รวมทั้งในจังหวัดนครปฐม และสมุทรสาคร ซึ่งแม้ว่าพื้นที่การพัฒนาแบบเมืองของกรุงเทพมหานคร นครปฐม และสมุทรสาคร ดังกล่าวข้างต้นยังไม่ขยายต่อเนื่องกันก็ตาม แต่ต่างก็มีความสัมพันธ์ในด้านความเป็นอยู่ การทำงาน การประกอบธุรกิจ การเดินทาง คือ ตลอดจนการใช้บริการสาธารณูปโภค สาธารณูปการบางอย่างร่วมกัน เขตนครหลวงของกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน จึงยังไม่ครอบคลุมอาณาเขตพื้นที่ที่ศึกษาอย่างครบถ้วน

ปัญหาสำคัญคือ การตั้งถิ่นฐานของประชากร เป็นเหตุให้มีการบุกรุกเนื้อที่ทำกินของเกษตรกรที่สำคัญหลายส่วน และเป็นการลดบทบาทสำคัญของการผลิตทางการเกษตร โดยเฉพาะการใช้ที่ดินในพื้นที่ชานเมืองด้านตะวันตกของกรุงเทพมหานครตามเส้นทางคมนาคมสายเพชรเกษม ซึ่งเชื่อมติดกับพื้นที่ในเขตตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เดิมพื้นที่ดังกล่าวยังคงมีลักษณะเป็นสภาพชนบทและประชากรมีอาชีพหลักในภาคเกษตรกรรม รวมถึงพื้นที่ซึ่งเป็นพื้นที่นา สวนผักและผลไม้ ปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ในช่วงระยะเวลาไม่นานอันเนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของประชากร และพัฒนาการใช้ที่ดินจากภาคเกษตรกรรมไปสู่ภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจการค้าต่าง ๆ มากขึ้น สิ่งเหล่านี้ทำให้ที่ดินซึ่งเหมาะสมสำหรับการเกษตรถูกเปลี่ยนแปลงมาเป็นที่อยู่อาศัย โดยการจัดสรรที่ดินของเอกชนแบ่งเป็นแปลงเล็ก ๆ สร้างหมู่บ้านและอาคารชุด ตลอดจนอาคารพาณิชย์และโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินเหล่านี้ จะเกิดขึ้นในบริเวณสองฝั่งของเส้นทางคมนาคมสายหลัก ซึ่งมีความสะดวกในการเดินทางและการขนส่งมากกว่าบริเวณที่อยู่ลึกเข้าไปภายใน

ถ้าหากสภาพของการเติบโตของเมืองยังคงเป็นไปดังเช่นทุกวันนี้ โดยปราศจากการวางแผนและมาตรการควบคุมอย่างมีระบบแล้ว พื้นที่ดังกล่าวจะถูกการขยายตัวของเมืองรุกล้ำอย่างต่อเนื่องกันไป ซึ่งจะนำไปสู่ความขัดแย้งในการใช้ที่ดินระหว่างความเป็นเมืองกับพื้นที่เกษตรกรรม ฉะนั้นการที่จะปล่อยให้มีการขยายออกไปสู่ชานเมืองรอบนอกโดยไม่มีข้อกำหนดใด ๆ นั้น ควรที่จะมีการนำมาพิจารณาเพื่อการวางแผนให้สอดคล้องโดยการศึกษาถึงลักษณะของการเปลี่ยนแปลง ซึ่งต้องมีข้อมูลอย่างเพียงพอเกี่ยวกับสภาพพื้นที่ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และเปลี่ยนแปลงจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนสาเหตุและสิ่งที่เกี่ยวข้องที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อพื้นที่ การศึกษาดังกล่าวจะช่วยให้สามารถคาดคะเนแนวโน้มของเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาถึงรูปแบบและวิวัฒนาการของการใช้ที่ดินในเขตพื้นที่สองข้างทางที่ติดกับถนนเพชรเกษม ตั้งแต่เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ถึงสุขุมวิท

อ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ทั้งในปัจจุบันและอดีตที่ผ่านมา

1.2.2 เพื่อศึกษาถึงสาเหตุและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของการใช้พื้นที่ในเขตนี้ และปัญหาที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

1.2.3 เพื่อศึกษาถึงแนวโน้มการใช้ที่ดินในอนาคต

1.3 สมมติฐาน

เส้นทางคมนาคมเป็นปัจจัยเด่นที่มีอิทธิพลสูงที่สุดในการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินจากแบบเกษตรกรรมไปเป็นแหล่งชุมชนเมือง

1.4 พื้นที่ศึกษา

บริเวณที่ศึกษา คือ บริเวณพื้นที่สองข้างทางติคริมถนนเพชรเกษม ช่วงเขตหนองแขม - อ้อมใหญ่ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการใช้ที่ดิน เนื่องมาจากการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร ทำให้ถูกความ เป็นเมืองรุกกล้าเข้าไปจนสภาพชนบทค่อย ๆ หดหายไป เกิดมีแนวโน้มการใช้พื้นที่จากภาคเกษตรไปเป็นแหล่งชุมชนอย่างชัดเจน ทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งจะมีผลกระทบถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านประชากรและสภาพแวดล้อม รวมทั้งอาชีพ

1.5 ขอบเขตของการศึกษา

เป็นการศึกษาถึงการเติบโตของชุมชนในกรุงเทพมหานครที่แผ่ขยายออกไปยังเขตในเมืองและเขตชนบท ซึ่งมีสาเหตุมาจากด้านเส้นทางคมนาคมเป็นสำคัญ ในการศึกษาจะเป็นการวิเคราะห์ในหลาย ๆ ด้าน ทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม และผลจากการศึกษาคั้งนี้จะช่วยให้เห็นความจริงเกี่ยวกับการขยายแหล่งชุมชน ซึ่งจะ เป็นแนวทาง สำหรับการศึกษ เพื่อการวางแผนในการใช้ที่ดินในเขตนี้ต่อไป

1.6 วิธีการศึกษา

1.6.1 ค้นคว้าจากเอกสารทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมทั้งเอกสารที่ได้รับจากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง

1.6.2 ศึกษาจากภาพถ่ายทางอากาศ และแผนที่จากหน่วยงานที่ได้เคยมีการศึกษาเกี่ยวกับการใช้ที่ดินในบริเวณดังกล่าวแล้ว

1.6.3 การวิจัยภาคสนาม โดยการออกแบบสอบถามและสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ประกอบกิจการธุรกิจ เกษตรกร รวมทั้งผู้ที่อาศัยในพื้นที่ที่ศึกษาด้วยวิธีการส่วนตัวอย่าง

1.6.4 รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาโดยวิธีการทางสถิติ

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลักษณะและรูปแบบของการใช้ที่ดินในเขตดังกล่าว

1.7.2 ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงของการใช้ที่ดินว่ามีสาเหตุมาอย่างไร และปัญหาที่เกิดขึ้น

1.7.3 ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการเป็นแนวทางเพื่อการพิจารณาในการวางแผนการใช้ที่ดินในเขตนี้และเขตอื่น ๆ ที่มีลักษณะเปลี่ยนแปลงในตนเองเดียวกัน

1.8 แหล่งที่มาของข้อมูล

ข้อมูลสถิติ เอกสาร ภาพถ่ายทางอากาศ และแผนที่ จากหน่วยราชการต่าง ๆ ดังนี้

1.8.1 ที่ว่าการเขตหนองแขม และสำนักงานเกษตรเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร

1.8.2 ที่ว่าการอำเภอกระทุ่มแบน (สุขาภิบาลอ้อมน้อย) และสำนักงานเกษตรอำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

1.8.3 ที่ว่าการอำเภอสามพราน (สุขาภิบาลอ้อมใหญ่) และสำนักงานเกษตร
อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

1.8.4 กองผังเมือง สำนักงานปลัดกรุงเทพมหานคร

1.8.5 สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย

1.8.6 กองจำแนกดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1.8.7 กองควบคุมโรงงาน กรมโรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม

1.8.8 กองรูปถ่ายทางอากาศ กรมแผนที่ทหาร กระทรวงกลาโหม

1.8.9 หน่วยสถิติ กรมทางหลวง กระทรวงคมนาคม

1.8.10 สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครปฐม

1.8.11 ศูนย์ข้อมูลภูมิภาคตะวันตก มหาวิทยาลัยศิลปากร

1.9 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการออกแบบสอบถามและสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ได้รับความช่วยเหลือจากนักศึกษาและนักเรียน
โรงเรียนเทคโนโลยีนครปฐมและโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี จำนวน 9 คน ก่อนออกทำการ
สำรวจพื้นที่ ผู้วิจัยได้ประชุมชี้แจงให้นักศึกษาและนักเรียนทั้ง 9 คนได้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์
ในการศึกษา วิธีการสัมภาษณ์ และสภาพของพื้นที่ทำการสำรวจ ต่อจากนั้นให้ลองปฏิบัติ
โดยการจับคู่ให้คนหนึ่งเป็นผู้สัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม และอีกคนเป็นผู้ให้คำตอบ ระหว่างที่
นักศึกษาสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้คอยชี้แจงวิธีการสัมภาษณ์และตรวจสอบแบบสอบถามที่นักศึกษาได้
ปฏิบัติ เมื่อพิจารณาเห็นว่านักศึกษาทั้ง 9 คนนี้เข้าใจวิธีการปฏิบัติตามที่ผู้วิจัยชี้แจงแล้ว
จึงได้ออกปฏิบัติจริงในภาคสนาม ซึ่งได้ใช้ระยะเวลาเฉพาะวันเสาร์ - อาทิตย์ เท่านั้น
ความล่าช้าขั้นตอนดังนี้

1.9.1 หลังจากการสร้างแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ได้มีการทดสอบแบบสอบถามในเขตสุขภาพอำเภอแม่แจ่ม จำนวน 50 ครัวเรือน ซึ่งได้พบปัญหาและข้อบกพร่องของแบบสอบถาม จึงได้นำมาแก้ไขเพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

1.9.2 ขึ้นทำการสำรวจเพื่อเป็นแนวเบื้องต้นในการสุ่มตัวอย่าง โดยการออกสำรวจภาคสนามในพื้นที่ที่ศึกษา แล้วนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ออกสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (SYSTEMATIC SAMPLING) โดยกำหนดวิธีการเก็บข้อมูล จากการเลือกครัวเรือนที่ 1 เป็นครัวเรือนเริ่มต้น แล้วนับต่อไปอีก 5 ครัวเรือนเป็นตัวอย่างต่อไป จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 250 ครัวเรือน ตามที่กำหนดไว้ในการศึกษาครั้งนี้ แต่ในการออกภาคสนามจริงแล้ว ได้เพิ่มเติมแบบสอบถามเป็น 300 ครัวเรือน จากประชากรทั้งหมด 13,056 ครัวเรือน คิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ 2.30 ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นจากการเลือกกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำแบบสอบถามเหล่านั้นมาคัดเลือกอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่สมบูรณ์ โดยการตัดแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออกทั้งหมด 30 ชุด ทั้งนี้เพราะผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ได้เป็นเจ้าของบ้าน แต่เป็นญาติ ผู้พักอาศัยหรือบุตรธิดา ซึ่งไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการจัดการหรือการตัดสินใจของครอบครัว ดังนั้นจึงเหลือแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมด 270 ชุด ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเพื่อให้เกิดความยุติธรรมต่อข้อมูลที่สมบูรณ์ทั้งหมด โดยได้คัดเลือกแบบสอบถามด้วยการเรียงลำดับแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมด แล้วนับชุดที่ 1-13 ตัดชุดที่ 14 ออก โดยใช้วิธีการเช่นเดียวกันนี้ตามลำดับตลอดไปจนหมด ซึ่งจะได้แบบสอบถามที่คัดเลือกไว้ 247 ชุด แล้วจึงเพิ่มเติมแบบสอบถามที่คัดออกทั้งหมด 23 ชุดนี้ มาเรียงกันใหม่ และเลือกชุดที่ 1, 12 และ 23 กลับเข้าไปอีก 3 ชุด เพื่อให้ครบ 250 ชุด ตามกำหนดของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

1.9.3 นำแบบสอบถามมาคัดเลือกรวมกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในพื้นที่ที่ศึกษาตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป แล้วกลับไปสัมภาษณ์รายละเอียดที่นอกเหนือไปจากแบบสอบถาม เพื่อให้ได้รับความรู้เพิ่มเติมจากเรื่องราวต่าง ๆ ที่ต่อเนื่องกัน ซึ่งทำให้ทราบความเปลี่ยนแปลงของพื้นที่จากคนในท้องถิ่นนั้น ๆ

1.9.4 นำแบบสอบถามและรายละเอียดมาตรวจสอบและบันทึกเพิ่มเติม ซึ่งในบางครั้งขณะที่สัมภาษณ์ไม่อาจบันทึกได้อย่างละเอียด เพราะจะทำให้เสียเวลา จึงจำเป็นต้องตรวจสอบและบันทึกเพิ่มเติม เพื่อความสะดวกและเข้าใจง่ายในการแจกจ่ายข้อมูล

1.10 ปัญหาในการศึกษา

1.10.1 ข้อมูลของหน่วยราชการต่าง ๆ มีความคลาดเคลื่อนกัน ไม่สามารถตรวจสอบแก้ไขได้ จึงต้องปรับตัวเลขและยึดข้อมูลของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง หรือเปรียบเทียบข้อมูลในชุดเดียวกัน บางหน่วยงานไม่ได้มีการแยกแยะรายละเอียดของข้อมูล เช่น ประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมในกรุงเทพมหานคร ไม่ได้แบ่งแยกเป็นเขตต่าง ๆ ทั้ง 24 เขต ทำให้ไม่สะดวกในการค้นคว้า อาจทำให้การวิเคราะห์ในการศึกษาไม่สมบูรณ์

1.10.2 ปัญหาในการสอบถามและสัมภาษณ์

ก) ความร่วมมือในการให้ความสะดวกและทำที่ในการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนมากจะได้รับความร่วมมือและการต้อนรับเป็นอย่างดีจากกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพรับราชการ รัฐวิสาหกิจ และบริษัท ซึ่งมีที่พักอาศัยภายในหมู่บ้านจัดสรรหรือบ้านหลังเดี่ยวโคต ๆ มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นคิกแถวหรืออาคารพาณิชย์ ซึ่งประกอบอาชีพทางการค้า เพราะเป็นช่วงที่กำลังค้าเงินธุรกิจ จึงไม่มีเวลาให้สัมภาษณ์ได้อย่างเพียงพอ ในขณะที่เดียวกันก็มีกลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มที่มีความหวาดระแวงว่าจะเป็นที่หมายตาของรัฐที่ส่งมาตรวจสอบเพื่อเรียกจกเก็บภาษีในภายหลัง รวมทั้งกลัวว่าจะนำความลับจากข้อมูลที่สัมภาษณ์ไปเปิดเผย จึงไม่กล้าให้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริง ตัวอย่างเช่น กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จะไม่กล้าแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากโรงงานที่ตั้งอยู่ในชุมชนของตน

ข) ผู้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนและนักศึกษา ซึ่งยังไม่มีประสบการณ์ในการออกภาคสนามมาก่อน วิธีการสัมภาษณ์จึงเป็นการซักถามเฉพาะประเด็นตามแบบสอบถามแต่ละข้อ มากกว่าจะเป็นการพูดคุยเรื่องราวต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์เล่ารายละเอียดคนนอกเหนือไปจากคำถามในแบบสอบถาม

ก) เนื้อหาของแบบสอบถาม แบบสอบถามมีทั้งหมด 32 ข้อ แบ่งเป็น ข้อมูลทั่วไป ด้านเศรษฐกิจและสังคม ความสัมพันธ์กับชุมชน รวมทั้งลักษณะการถือครองและการใช้ที่ดิน โดยจะมีรายละเอียดปลีกย่อยในเนื้อหาของแต่ละส่วน ผู้ให้สัมภาษณ์บางคน เห็นว่าคำถามมีมากเกินไป ต้องใช้เวลาในการตอบ และเนื้อหาบางส่วนเป็นเรื่องเกี่ยวกับภายในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับรายรับและรายจ่าย ตลอดจนเครื่องใช้ต่าง ๆ ภายในบ้าน ทำให้คิดว่าจะไม่ได้รับความปลอดภัยหรือมีอันตรายในภายหลัง

1.10.3 ข้อจำกัดในเรื่องเวลา บุคลากรและงบประมาณ ทำให้ไม่สามารถศึกษาได้อย่างละเอียด จึงจำเป็นต้องใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง ซึ่งพิจารณาเห็นว่าสามารถเป็นตัวแทนของประชากรในพื้นที่ได้ ดังนั้นข้อมูลบางอย่างหรือผลการวิจัยบางส่วน อาจไม่สามารถครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการได้

1.10.4 ข้อจำกัดของสาเหตุ เนื่องจากสาเหตุที่มีผลกระทบต่อลักษณะการขยายตัวของความเป็นเมืองในเขตชานเมืองด้านตะวันตกของกรุงเทพมหานคร มีหลายประการด้วยกัน ซึ่งในแต่ละพื้นที่อาจมีสาเหตุแตกต่างกันไป ในการศึกษาครั้งนี้ไม่ได้ยึดถือว่าปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมอื่น ๆ เช่น การเพิ่มประชากร การขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม บทบาทของนักจัดสรรที่ดิน และโครงการของรัฐบาล เป็นต้น แต่ถือว่าเส้นทางคมนาคมเป็นปัจจัยที่ใกล้ชิดและมีอิทธิพลมากที่สุด จึงได้จำกัดขอบเขตที่จะศึกษาตามสมมติฐานดังกล่าว ดังนั้นสาเหตุอื่น ๆ จึงนำมาพิจารณาเป็นอันดับรอง แต่ก็จะต้องอ้างอิงถึงประกอบไปด้วย